

א. הנושאים העיקריים של הפרשה עד חמישי (לא כולל)

1. ה' מזכיר למשה ברית אבות, והבטחה לגאול את בני ישראל
2. תולדות שבט לוי, ויחוס משה ואהרן
3. דברי עידוד של ה' למשה ואהרן
4. האותות שהראו משה ואהרן לפרעה
5. מכות דם וצפרדע

ב. מענייני רש"י על הפרשה**פרק ו'**

1. מדוע כתוב שם א-לוקים, ומהי המשמעות של "אני ה' "? פסוק ב'
2. מדוע ה' לא נודע אל האבות בשם ה' (אדנות)? פסוק ב' ד"ה ושמי ה'
3. מה היה תוכן הברית שכרת ה' עם האבות? פסוק ד'
4. איזה ברית זוכר ה' עכשיו? פסוק ה'
5. היחס בין הפשט לדרש – פסוק ט' סוף קטע מהמילים: "לכך אני אומר"
6. משה אומר לה' קל וחומר – פסוק י"ב ד"ה ואיך ישמעני
7. מדוע מצרף ה' למשה את אהרן, ומה צווה אותם ה' לפי הפשט ולפי הדרש? פסוק י"ג
8. מדוע מופיע תולדות ראובן ושמעון אם עיקר הכתוב כאן הוא שבט לוי? פסוק י"ד (2 סיבות)
9. מדוע נמנו שנות לוי? פסוק ט"ז
10. כיצד מוכיח רש"י שלא היו בני ישראל במצרים 400 שנה? פסוק י"ח
11. מדוע נקרא יתרו "פוטאל"? פסוק כ"ה
12. מדוע לפעמים משה מוזכר לפני אהרן, ולפעמים הפוך? פסוק כ"ו ד"ה הוא
13. מדוע יש כאן עוד דיבור של ה' אל משה? פסוק כ"ט ד"ה וידבר

פרק ז'

1. תפקידים של משה ואהרן לפני פרעה – פסוק א'
2. מדוע מקשה ה' את לב פרעה? פסוק ג'
3. באיזה מצב היה מטה אהרן כאשר בלע את מטות החרטומים? פסוק י"ב
4. מדוע הלך משה אל פרעה ליד היאור? פסוק ט"ו
5. מדוע הלקה ה' היאור ראשון? פסוק י"ז
6. מדוע אהרן מכה את היאור ולא משה? היכן הפכו המים לדם? פסוק י"ט
7. פרעה לא משתכנע, ומשלו של רש"י – פסוק כ"ב
8. פירוש המילה "מאן" – פסוק כ"ז ד"ה ואם מאן
9. מדוע מכת צפרדע מתחילה דווקא בבית פרעה? פסוק כ"ח

פרק ח'

1. לשון היחיד של "צפרדע" בפסוק – פסוק ב'
2. סיום מכת צפרדע – פסוק ו'

ג. בונוס - עיון בקטע של הרמב"ן על הפרשה – פרק ז' פסוק ג'

הרמב"ן מתייחס לשאלה המפורסמת – מה קרה לבחירה חפשית אם ה' מקשה את לב פרעה, ולא נותן לו לפעול מרצונו? הרמב"ן מביא שני טעמים למה אין הקשיית הלב סותר את בחירה החפשית.

ואני אקשה את לב פרעה - ... אמר רבי יוחנן: מכאן פתחון פה למינין לומר לא הייתה ממנו שיעשה תשובה. אמר רבי שמעון בן לקיש: ייסתם פיהם של מינין, אלא אם ללצים הוא יליץ (משלי ג' לד), מתרה בו פעם ראשונה ושניה ושלישית ואינו חוזר בו והוא נועל בו דלת מן התשובה כדי לפרוע ממנו מה שחטא. כך פרעה הרשע, כיון ששגר הקב"ה אצלו חמש פעמים

ולא השגיח על דבריו, אמר לו הקב"ה אתה הקשית את עורפך והכבדת את לבך, הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך:

והנה פירשו בשאלה אשר ישאלו הכל, אם השם הקשה את לבו מה פשעו?

ויש בו שני טעמים ושניהם אמת.

האחד, כי פרעה ברשעו אשר עשה לישראל רעות גדולות חנם, נתחייב למנוע ממנו דרכי תשובה, כאשר באו בזה פסוקים רבים בתורה ובכתובים, ולפי מעשיו הראשונים נדון.

והטעם השני, כי היו חצי המכות עליו בפשעו, כי לא נאמר בהן רק ויחזק לב פרעה (להלן פסוק יג, כב, ח טו), ויכבד פרעה את לבו (להלן ח כח, ט ז). הנה לא רצה לשלחם לכבוד השם, אבל כאשר גברו המכות עליו ונלאה לסבול אותם, רך לבו והיה נמלך לשלחם מכובד המכות, לא לעשות רצון בוראו. ואז הקשה השם את רוחו ואמץ את לבבו למען ספר שמו, כעניין שכתוב והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גויים רבים וגו' (יחזקאל לח כג):

ואשר אמר קודם המכות (לעיל ד כא): ואני אחזק את לבו ולא ישלח את העם, יודיע למשה העתיד לעשות בו במכות האחרונות, כעניין שאמר (לעיל ג יט): ואני ידעתי כי לא ייתן אתכם מלך מצרים להלוך. וזה טעם ואני אקשה את לב פרעה והרבתי את אותותי, כלומר שאקשה לבו למען רבות מופתי בארץ מצרים. כי בחמש מכות האחרונות גם בטביעת הים נאמר ויחזק ה' (להלן יד ח), כי לב מלך ביד ה' על כל אשר יחפוץ יטנו (משלי כא א):